

- Aika** Keskiviikko, 15. kesäkuuta 2022 klo 17.30-19.22.
- Paikka** Haapaniemen hiippakuntakartano, Haapaniementie 50, Kuortane
- Jäsenet** Kalliovalkama Elina
Kattelus-Kiipelaäinen Piia
Ilonen Suvi
Niemelä Liisi
Nissinen Eino
Palola Heikki
Pekkarinen Raija
Sippola Eija
Wilhelms Pipsa
- Jaakkola Aila
Klapuri Tuomo
Kärki Jenny
Lainimo Minna
Ylikangas-Annola Marja-Riitta
Silvolahti Harri
- Läsnäolo-oikeutetut: piispa Matti Salomäki
pappisasessori Elina Tourunen
pappisasessori Ari Auranen
hiippakuntadekaani Terhi Kaira
lakimiesasessori Tuomas Hemminki
- Tuomiokapitulin henkilöstö
Jukka Helin, Mirca Mäensivu-Puukko, Jaakko Antila
- 1 § Avaus**
- Alkuhartauden piti piispa Matti Salomäki.
- Päätös** Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.30.
-

2 § Nimenhuuto

Kokouksessa oli läsnä 19 hiippakuntavaltuuston jäsentä, sekä muut tämän pöytäkirjan mukaiset henkilöt

Esitys Todetaan läsnäolijat

Päätös Läsnä olivat tämän pöytäkirjan mukaiset henkilöt.

3 § Kokouskutsu ja asiakirjat

Tuomiokapituli on kutsunut hiippakuntavaltuuston koolle 20.5.2022. Työjärjestyksen 2 § on mainittu hiippakuntavaltuuston jäsenen ja seurakunnan aloiteoikeudesta. Aloitteet on jätettävä viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta.

KL 7:4 §:n ja KL 17 a:3 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Esitys Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4 § Pöytäkirjan tarkastus ja ääntenlaskijat

Pöytäkirjaa tarkastamaan valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina. Hiippakuntavaltuuston pöytäkirjantarkastajat on yleensä valittu aakkosjärjestyksessä läsnä olevista jäsenistä.

Päätös Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Pipsa Wilhelms ja Aila Jaakkola

5 § Käsittelyjärjestys

Kokouksen käsittelyjärjestykseksi hyväksytään tämä esityslista.

Päätös Kokouksen käsittelyjärjestys oli tämän pöytäkirjan mukainen.

6 § Toimintasuunnitelma ja talousarvio 2023, sekä taloussuunnitelma 2024 ja 2025

Lapuan hiippakunnan toimintasuunnitelma 2023

JOHDANTO

Kirkkolain 17 b luvun 1 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston tehtävänä on hyväksyä vuosittain hiippakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma sekä talousarvio. Kirkkohallituksen täysistunto on kokouksessaan 19.4.2022 päättänyt Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitetun toiminnan vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaperiaatteista. Samalla se totesi, että yksityiskohtaiset laadintaohjeet toimitetaan hiippakunnille huhtikuun loppuun mennessä. Lapuan hiippakunnan toimintasuunnitelma on laadittu näiden Kirkkohallituksen talousosastolta annettujen ohjeiden mukaisesti. Ohjeet määräävät toimintasuunnitelman muodosta eli rakenteesta, väliotsikoista, tavoitteiden asettamisen menettelystä, pituudesta, tekstimuotoiluista sekä taulukosta.

Lapuan hiippakunnan toiminta-ajatus, tehtävät ja vastualueet

Tuomiokapituli hoitaa hiippakunnallista toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se tukee ja valvoo seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tuomiokapituli hoitaa papiston henkilöstöasioita ja valvoo heidän ja seurakunnan muiden työntekijöiden tehtävien hoitoa. Se valmistelee ja panee täytäntöön hiippakuntavaltuuston päätökset. Lisäksi tuomiokapituli vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Tuomiokapitulin toimintaa ohjaavat perinteiset kristilliset hyveet: usko, toivo ja rakkaus (1. Kor. 13:13).

Lapuan hiippakunnan vuoteen 2026 suuntaava strategia hyväksyttiin hiippakuntavaltuustossa helmikuussa 2021. Strategia linjaa tuomiokapitulin ja sen henkilöstön päätöksentekoa, toiminnan suunnittelua ja arkista työtä. Strategiassa viestitään seurakunnille ja yhteistyökumppaneille hiippakunnan lähivuosien keskeisistä painopisteistä. Samalla kutsutaan seurakuntia kulkemaan yhteiseen suuntaan.

Hiippakunnan lähivuosien strategisissa tavoitteissa liitetään kirkon yhteiseen Ovet auki -strategiaan. Kaikessa hiippakunnan työssä toimitaan, keskustellaan ja viestitään rohkeasti kristillisen sanoman pohjalta. Tuomiokapitulin työ rakentuu luottamuksen, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen varaan.

Tuomiokapituli kannustaa seurakuntia strategiseen ajatteluun ja tukee muutostoimintaa. Hiippakunnan omaa toimintaa suunniteltaessa ja seurakuntia konsultoidessa etsitään erilaisia näkökulmia ja suhtaudutaan avoimesti uusiin ideoihin ja kokeiluihin. Tulevaisuutta pohdittaessa tuodaan selkeästi esiin muutospaineet, mutta samanaikaisesti vähennetään tietoisesti huoli- ja

pelkopuhetta. Kaiken toiminnan eettisyyteen ja ekologisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.'

Katsaus suunnitelmakauteen 2023-2025: toimintaympäristön muutokset, keskeiset riskit ja mahdollisuudet

Hiippakunnan alueella väestö vähenee ja vanhenee. Lisäksi on havaittavissa kaupungistumis- ja keskittymiskehitystä. Tilastokeskuksen kuntaryhmitteilyssä kunnat jaetaan kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Lapuan hiippakunnassa on näitä kaikkia. Lähivuosina alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen kiihtyy. Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön lisääntyminen näkyy entistä useammilla paikkakunnilla.

Edellä mainitun kehityksen ohella on otettava huomioon monipaikkaisuus. Monipaikkaisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisten elinympäristöjä leimaavat yhä vahvemmin useat merkitykselliset paikat sekä liikkuminen niiden välillä. Monipaikkaiseen asumiseen voivat johtaa niin työhön, opiskeluun, vapaa-aikaan, perhe-elämään kuin parisuhteeseen liittyvät syyt. Monipaikkaisuuden arvioidaan lisääntyvän entisestään muun muassa etätyömahdollisuuksien kehityksen myötä. Tämä voi merkittävällä tavalla vaikuttaa maaseudun elinvoimaan ja yhteisöihin, myös seurakuntiin.

Lapuan hiippakunta ulottuu kolmen maakunnan alueelle: Pohjanmaalle, Etelä-Pohjanmaalle ja Keski-Suomeen. Vuonna 2022 Lapuan hiippakunnassa on 40 seurakuntaa ja 37 seurakuntataloutta. Toimintasuunnitelmaa valmisteltaessa päätöksentekovaiheessa on kolme seurakuntaliitosprosessia. Mikäli Kirkkohallitus tekee niistä esitysten mukaiset päätökset, hiippakunnan seurakuntien määrä vähenee neljällä vuoden 2023 alussa.

Tuomiokapitulin henkilöstö ja hiippakunnan organisaatiokonsulttien verkosto tukevat seurakuntien muutosprosesseja sekä hallinnon järjestämisen, työyhteisömuutosten että hyvän johtajuuden näkökulmista. Seurakuntaliitostilanteet tarjoavat monia mahdollisuuksia, mutta sisältävät myös riskejä uuden organisaation käynnistämiseen ja toimintakulttuurin kehittämiseen liittyen.

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ JA SEN KEHITYS

Vuonna 2023 Lapuan tuomiokapitulin palveluksessa on 11 viranhaltijaa: piispa, hiippakuntadekaani, lakimiesasessori, hiippakuntapastori, neljä asiantuntijaa, piispan sihteeri, toimistos sihteeri ja Lapuan piirin kuurojenpappi. Lisäksi tuomiokapitulin työyhteisöön kuuluvat kuntoutussihteeri ja liikuntapappi, joka toimii Kuortaneen Urheiluoipiston palkkaamana ja työnjohdon alla. Taloudellisten resurssien niukkeneminen edellyttää tuomiokapitulin tehtävien määrätietoista priorisointia, toimintakulttuurin ja työn teon tapojen uudistamista sekä yhteistyöverkostojen vahvistamista. Pidemmällä tähtäimellä henkilötyövuosien määrää on tarkoitus vähentää yhdellä siinä vaiheessa, kun se on luontaisen poistuman kautta mahdollista.

Vuoden 2023 toiminta, tavoitteet, mittarit

Hiippakunnan keskeisiä toiminnallisia painopisteitä vuonna 2023 ovat:

Vietämme uskonnonvapauden 100-vuotisjuhluvuotta

- Nostamme esiin positiivisen uskonnonvapauden teemoja ja teemme uskonnonvapauden merkitystä näkyväksi uutiskirje Lehtisessä, webinaareissa, starttipäivässä, henkilöstökoulutuksissa, eri verkostoissa ja julkisessa keskustelussa.
- Kannustamme seurakunnan työntekijöitä tarttumaan rohkeasti Raamattuun: lukemaan, pohtimaan ja kertomaan toisille, mitä ajatuksia luettu herättää. Pidämme tuomiokapitulin järjestämissä tilaisuuksissa esillä piispainkirjeitä Raamattu (2021) ja Rukous (2023).

Edistämme hyvää hallintokulttuuria ja verkostoitumista

- Järjestämme piispantarkastukset Kauhajoen, Vähänkyrön ja Toivakan seurakunnissa sekä Lapuan tuomiokirkkoseurakunnassa.
- Koulutamme seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä uuden kirkkolainsäädännön käyttöönotossa ja soveltamisessa. Tuemme seurakuntia uusien luottamushenkilöiden perehdyttämisessä.
- Etsimme ennakkoluulottomasti yhdessä seurakuntien kanssa rakenneratkaisuja, joilla voidaan parhaiten turvata seurakuntien työ hiippakunnan kaikissa osissa.
- Tuemme seurakuntien keskinäistä verkostomaista yhteistyötä. Lisäksi rohkaisemme seurakuntia verkostoitumaan eri toimijoiden, muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen, oppilaitosten ja neljännen sektorien toimijoiden kanssa.

Tuemme Aikuisten polut -mallin käyttöönottoa

- Aikuisten polut -mallin tavoite on ohjata seurakuntia toimimaan niin, että ihmiset kokevat uskon, toivon ja rakkauden elämänsä voimavaraksi ja halutessaan löytävät seurakunnan itselleen merkityksellisellä tavalla.
- Kannustamme seurakuntia Aikuisten polut -mallin hyödyntämiseen ja tuomiokapitulin järjestämissä tilaisuuksissa pyrimme lisäämään ymmärrystä eri sukupolvien uskonnollisuudesta ja uskonnottomuudesta.

- Koulutusten ja konsultoinnin keinoin edistämme seurakuntien ihmislähtöistä, monimuotoista ja ihmisille merkityksellistä toimintakulttuuria.

Avaamme luottavaisesti ovia tulevaisuuteen

- Ylläpidämme toivon näkökulmaa kaikessa tuomiokapitulin työssä, tilaisuuksissa ja verkostoissa. Rohkaisemme seurakuntien työntekijöiden toimimaan rauhan ja toivon rakentajina.
- Muistutamme seurakuntia ja seurakuntalaisia kansainvälisestä vastuusta. Pyrimme ylläpitämään Ukrainan tilanteen synnyttämää auttamisinnostusta. Pidämme esillä myös niitä eri puolella maailmaa sijaitsevia katastrofiapua tarvitsevia kohteita, jotka helposti jäävät varjoon.

Taulukko 1: vuoden 2023 hiippakuntakohtaiset tavoitteet - Lapuan hiippakunta

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2023	Mittarit / arviointikriteerit
<p>Mitä painopisteitä toiminnalla edistetään?</p> <p>1. Olemme aloitteellinen ja aktiivinen kuuntelija ja keskustelija. Edistämme ihmisoikeuksia ja positiivista uskonnonvapautta.</p> <p>Keskustelemme ja viestimme rohkeasti Raamatun ja kristillisen sanoman pohjalta.</p> <p>2. Vahvistamme yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden sekä kirkollisten järjestöjen ja herätysliikkeiden kanssa. Edustamme selkeästi ja rohkeasti evankelis-luterilaista kirkkoa kaikissa yhteistyöverkostoissa, joissa olemme mukana.</p>	1. Vietämme uskonnonvapauden 100-vuotisjuhlavuotta	Positiivista uskonnonvapautta ja Raamattua esiin nostavien uutiskirjeiden, muiden kirjoitusten, koulutusten ja verkostotapaamisten määrä
	2. Edistämme hyvää hallintokulttuuria ja verkostoitumista	Piispantarkastuksista saatu palaute, toteutuneet kirkkolaki- ja luottamushenkilökoulutukset, syntyneet uudet verkostot, rakennemuutosseurakuntien toiminnan seuranta
	3. Tuemme Aikuisten polut -mallin käyttöönottoa	Koulutustilaisuuksiin osallistuneiden määrä, seurakunnilta saatu palaute
	4. Avaamme luottavaisesti ovia tulevaisuuteen	Eri yhteyksissä kerätty palaute, lähetykseen ja kansainväliseen diakoniaan suunnattujen avustusten ja lahjoitusten määrä

<p>3. Uskallamme ajatella asioita erilaisista näkökulmista, olemme avoimia uusille ideoille. Vahvistamme muutossitkeyttä ja -positiivisuutta seurakunnissa.</p> <p>4. Rakennamme yhteyttä ja yhteenkuuluvuutta pirstaleisessa ja polarisoituneessa maailmassa. Vahvistamme monikulttuurisuustaitojamme. Emme unohda olemamme osa maailmanlaajaa kirkkoa.</p> <p>Työmme keskiössä on toivo. Vähennämme tietoisesti huoli- ja pelkopuhetta.</p>		
---	--	--

Vaikuttavuuden arviointi

Mitä vaikutuksia tavoitteiden toteutumisesta seuraa kirkolle ja seurakuntalaisille, yhteiskunnan eri toimijoille ja ihmisten hyvinvoinnille?

Millä mittareilla näitä tavoiteltuja vaikutuksia voitaisiin seurata?

1. Ihmiset tulevat tietoisiksi positiivisen uskonvapauden eri ulottuvuuksista, uskontojen välinen vuoropuhelu ja yhteiskuntarauha vahvistuvat – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

Viime aikojen kriisit ovat lisänneet niin seurakuntalaisten kuin työntekijöiden huolikuormaa. Raamatun toivon sanat antavat pysyvyyttä muutoksen keskelle ja rohkeutta käydä tulevaisuuteen – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

2. Seurakuntien työntekijät ja luottamushenkilöt oppivat tuntemaan uuden kirkkolainsäädännön. Seurakuntien hallintosäännöt onnistutaan uudistamaan ja siirtymävaiheesta selvittää mahdollisimman pitkälle ilman hallinnollisia virheitä – vaikutuksia voidaan seurata tarvittavan tuen ja neuvonnan määrällä ja määrän kehityksellä.

Verkostoitumisen myötä seurakunnat saavat entistä vahvemman aseman paikallisina toimijoina. Seurakuntia arvostetaan yhteistyökumppaneina. Seurakunnat pystyvät edistämään paikallista hyvinvointia yhdessä muiden kanssa – seurakuntien toimintaedellytysten kehittyminen ja palaute seurakuntien työn merkityksellisyydestä yhteiskunnassa, valtakunnalliset kyselyt

3. ihmiset kokevat uskon, toivon ja rakkauden elämänsä voimavaraksi ja halutessaan löytävät seurakunnasta itselleen merkityksellisen yhteisön. Seurakuntien toimintakulttuuri kehittyy monimuotoiseksi ja ihmisläheiseksi – toimintakulttuurin muutokset ovat hitaita, siksi pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

4. Niin kriisien kuin rauhankin keskellä hiippakunnan ja sen seurakuntien tehtävänä on muistuttaa, että Kristus on kaikkea paha voimakkaampi. Tätä kautta ihmiset voivat yhtäältä kokea turvallisuutta ja toisaalta aktivoitua auttamaan lähellä ja kaukana kärsiviä lähimmäisiä. – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita kuitenkin voidaan seurata esimerkiksi valtakunnallisilla kyselyillä.

Osaamisen kehittäminen

Mitä osaamista tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi?

viestintää, Raamatun tuntemusta ja sen tulkinnan taitoja, luovuutta ja innovatiivisuutta, kriittistä ajattelua, ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoja sekä digiosaamista.

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024 ja 2025

Tuomiokapituli on osa kirkon keskusrahaston talouden kokonaisuutta. Käytännössä tuomiokapitulien toiminta käsittää kaksi kustannuspaikkaa, joista toiselle kohdennetaan toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja toiselle toimitiloista aiheutuneet kustannukset.

Vuodelle 2023 kirkkohallitus esittää tuomiokapitulien toimintamäärärahoihin 13 000 euron leikkausta.

Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulien talouskehys toiminnalle vuodelle 2023 on alustavan esityksen mukaan 1 200 000,00 euroa. Kirkkohallitus määrittää kehyksen, jonka perusteella talousarvio laaditaan hiippakuntavaltuustolle käsiteltäväksi ja kirkolliskokoukselle vahvistettavaksi. Talousarvio on laadittu 1 900 euroa ylijäämäiseksi.

Kehys on tarkoitettu tuomiokapitulien toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Toimitiloista aiheutuvat kustannukset korvataan toteutuneen mukaisesti.

Kehyksen lisäksi tuomiokapituli voi saada lisätulojen koulutusten järjestämisestä.

Koronan vaikutukset vaikeuttavat talousarvion laadintaa. Pandemiaa edeltävänä aikana palkkojen jälkeen suurin menoerä olivat matkustamiseen liittyvät kustannukset.

Myös tuomiokapitulin järjestämien koulutuksien ja tilaisuuksien tuottojen ennakointi on vaikeaa, sillä ihmisten osallistumisaktiivisuuden muutoksen ja toisaalta hiippakunnan seurakuntien vähenemisen vaikutuksia on vaikea tässä vaiheessa ennakoida.

Tuomiokapitulin esitys

Hiippakuntavaltuusto päättää

1. hyväksyä Lapuan hiippakunnan toimintasuunnitelman vuodelle 2023,
2. hyväksyä Lapuan hiippakunnan taloussuunnitelman vuosille 2023 – 2025 ja siihen liittyvän talousarvion vuodelle 2023 sekä
3. lähettää ne kirkolliskokouksen käsiteltäväksi.

Päätös Päätettiin esityksen mukaisesti.

7 § Keskustelut ajankohtaisista asioista

Teema: Muutoksia näkyvissä? Seurakunnat hyvinvointialueiden ja kuntien kumppaneina, alustus hiippakuntadekaani Terhi Kaira

Päätös Käytiin keskustelu alustuksen pohjalta.

8 § Muut esille otettavat asiat / tiedotusasiat

Varataan hiippakuntavaltuuston kokoukselle 19.10.2022.

Hiippakuntavaltuuston kokous pidetään 22.2.2023.

Päätös Merkittiin tiedoksi

.

9 § Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 19.22.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Eino Nissinen
puheenjohtaja

Tuomas Hemminki
sihteeri

Pöytäkirjan tarkastajat

Pipsa Wilhelms

Aila Jaakkola